cia II. chirurgickej kliniky, profilizácia rodinnej značky, mRNA profilizácia. Je možné, že ide o snahu slovenských používateľov jazyka o akési „odbornejšie“ vyjadrenie s využitím prípony *-izácia* namiesto *-ácia*. Môže ísť aj o vplyv významovo blízkych slov *(re)organizácia* či *(re)štrukturalizácia*. V slovenskej slovnej zásobe máme podobné variantné dvojice, napr. *aktivácia/aktivizácia, hydrogenácia/hydrogenizácia, defluorácia/defluorizácia*. Podstatné meno *reprofilizácia* sa v korpuse nachádza vyše dvestokrát, napr. *reprofilizácia lôžok v nemocniciach; reprofilizácia oddelenia; reprofilizácia mnohých nemocníc*. Dodávame, že doklady na použitie slovesa *profilizovať* sa v korpusových záznamoch nenachádzajú, no sloveso *reprofilizovať* už narátame v desiatkach.

Z jazykového hľadiska nemožno v súčasnosti popri ustálených výrazoch *profilácia/reprofilácia* odmietať ani variantné podoby s príponou *-izácia.*

Judita Páleníková
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV

Ako skloňovať meno *Ján Mária Vianney*? – Otázka, ktorú sme dostali e-mailom do jazykovej poradne od redaktorky, presne znela: Ako skloňujeme meno *Jean Maria Vianney*?

Na skloňovanie mena francúzskeho svätca sa sporadicky pýtajú aj v telefonickej poradni. Iste to súvisí s tým, že v praxi možno naraziť na rozličné spôsoby používania a skloňovania všetkých troch častí jeho mena, čo je ovplyvnené originálnou francúzskou podobou *Jean-Marie Vianney*.

V slovenčine sa pri mene tohto patróna kňazov namiesto krstného mena *Jean* zaužíval domáci ekvivalent *Ján*. Zaujímavá je situácia s druhým krstným menom (fr. *Marie*), ktoré sa vo väčšine prípadov (iste aj pod vplyvom poslovenčeného prvého mena) používa v slovenskej podobe *Mária*, menej často v cudzej podobe *Maria*. Pôvodne ženské meno *Mária/Maria/Marie* sa v mnohých krajinách so silnou katolíckou tradíciou začalo používať na znak patronátu Panny Márie aj ako mužské meno, napr. *Erich Maria Remarque* (spisovateľ), *Rainer Maria Rilke* (básnik) či *Pavol Mária Hnilica* (biskup).

V súvislosti s menom francúzskeho svätca sa v korpusových textoch[1] nachádzajú iba tri doklady na originálnu nesklonnú podobu *Marie* (s výslovnosťou [mari]), viacero na podobu *Maria* a najviac na podobu *Mária*, ktorú niektorí používatelia dokonca skloňujú ako ženské podstatné meno podľa vzoru *ulica*: *V tejto súvislosti môže byť pre všetkých významným vzťažným bodom učenie a príklad svätého Jána Márie Vianneya. – Čo povedať o sv. Jánovi Márii Vianneyovi, ktorého si pripomenieme 4. augusta?* V niektorých prípadoch používatelia meno *Mária/Maria* pokladajú za nesklonné: *Ide o divadlo o sv. Jánovi Mária Vianneyovi, farárovi z Arsu, ktoré bolo vytvorené pri príležitosti Roka kňazov*.

Keďže mužské mená zakončené na *-a* sa zaraďujú medzi podstatné mená vzoru *hrdina*, podľa tohto vzoru skloňujeme i meno svätca bez ohľadu na to, či ide o podobu *Mária* alebo *Maria*: *(od) Máriu/Mariu, (k) Máriovi/Mariovi, (poznám) Máriu/Mariu, (o) Máriovi/Mariovi, (s) Máriom/Mariom*. Správne skloňovanie doložíme týmito citáciami: *Za Jánom Máriom Vianneyom chodieval mladík, ktorý mal potrebu neustále diskutovať o Bohu a o viere. – Májová ľudová čítanka okrem nedeľných misijných kázní prináša aj veľa úryvkov z rôznych diel svätého arského kňaza Jána Mariu Vianneya*.

Priezvisko *Vianney* sa číta [vi-a-ne], čiže v zakončení je hláska [e]. Na základe toho sa meno *Vianney* skloňuje podľa vzoru *kuli*: (*od*) *Vianneyho,* (*k*) *Vianneymu,* (*poznám*) *Vianneyho,* (*o*) *Vianneym,* (*s*) *Vianneym*. K. Sekvent v publikácii *Ako používať francúzske vlastné mená v slovenčine* (2002) uvádza, že francúzske mená zakončené na *-ey* majú dvojaké skloňovanie: podľa vzoru *kuli* aj podľa vzoru *chlap*. V druhom prípade sa pred pádovou príponou vyslovuje vkladná spoluhláska *j*, ktorá má grafický podklad v písmene *y*: (*od*) *Vianneya,* (*k*) *Vianneyovi,* (*poznám*) *Vianneya,* (*o*) *Vianneyovi,* (*s*) *Vianneyom* (porov. s. 26). Zásadu dvojakého skloňovania v porovnateľnom pomere potvrdzuje prax. Na dokreslenie sme vybrali niekoľko ukážok: *Program návštevy bol doplnený o púť do Arsu, pôsobiska sv. Jana Vianneya. – Neodpoviem sám, ale dám slovo farárovi z Arsu, sv. Jánovi Vianneyovi. – Vo vďačnosti za Božiu milosť by bol Luther s Vianneyom asi zajedno. – Príbehy Františka z Assisi, Matky Terézie, Jána Vianneyho a iných svätých*

[1] Doklady v príspevku sme vybrali z korpusu Omnia Slovaca III Maior (18.01), ktorý vznikol zlúčením korpusových dát v Slovenskom národnom korpuse (SNK prim6.1) a dát z webových korpusov a slúži na potreby pracovníkov JÚĽŠ SAV.

mali obrovský vplyv na môj život. – Kostol tu bol opustený a Jánovi Mária Vianneymu trvalo osem rokov, kým si získal zatvrdnuté srdcia horalov. – Motivovaní príbehom o svätom Jánovi Mária Vianneym pripravili s podporou Nadácie Orange originálne divadelné predstavenie Farár z (M)ARSU.

Dvojakému skloňovaniu mena *Vianney* zodpovedá dvojaké vyjadrovanie privlastňovacieho vzťahu: buď privlastňovacím prídavným meno *Vianneyov*, alebo tvarom genitívu podľa vzoru *kuli*: Z *Vianneyovej spovednice a spovednice iných svätcov ľudia odchádzali zmenení. – Keď Vianneyho sláva rástla, začali prichádzať pútnici*.

Zhŕňame: Meno francúzskeho kňaza a svätca sa v slovenčine ustálilo v zdomácnenej podobe *Ján Mária Vianney*. Popri podobe *Mária* sa niekedy používa cudzí variant mena *Maria*. Pri skloňovaní pozorujeme variantnú pestrosť. Mená *Mária* i *Maria* vo funkcii mužských mien skloňujeme podľa vzoru *hrdina*. Priezvisko *Vianney* možno skloňovať podľa vzoru *kuli* i *chlap*, čomu zodpovedá jazyková prax. Celé meno sa skloňuje takto: G (*od*) *Jána Máriu Vianneyho/Vianneya*, D *Jánovi Máriovi Vianneymu/Vianneyovi*, A *Jána Máriu Vianneyho/Vianneya*, L (*o*) *Jánovi Máriovi Vianneym/Vianneyovi*, I (*s*) *Jánom Máriom Vianneym/Vianneyom*.

Silvia Duchková
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV